

ВНЕСОК УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНУ СИСТЕМУ ЗАХИСТУ ТА ПРОТИДІЇ МВЗ (ВНП)

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Вибухонебезпечні предмети несуть загрозу людству як під час ведення бойових дій, так і після їх припинення. Розмінування (гуманітарне розмінування) забруднених територій від МВЗ це довготривалий, кропіткий процес, який потребує законодавчого, матеріального, фінансового та наукового забезпечення. Протимінна діяльність потребує планування та виконання заходів на міжнародному рівні.

Ключові слова: Мінно-вибухові загородження; система протимінного захисту; міжнародні стандарти протимінної діяльності.

Abstract

Explosive devices pose a threat to humanity both during and after hostilities. Demining (humanitarian demining) of contaminated areas from the MIA is a long, painstaking process that requires legislative, material financial and scientific support. Mine action requires planning and implementation at the international level.

Keywords: Mine barriers; mine protection system; international mine action standards.

Вступ

Захист мирних громадян від мінно-вибухових загороджень (далі МВЗ) та вибухонебезпечних предметів (далі ВНП) на сьогоднішній день є одним із пріоритетних напрямків протимінної діяльності майже всіх держав світу.

Результати дослідження

Мінно-вибухові загородження – це військові укріплення, призначені для зриву атак противника на відкритій місцевості. Висока бойова ефективність зумовлює широке їх використання під час збройної агресії. Але цивільне населення також потерпає від вибухонебезпечних предметів на забруднених територіях як під час ведення бойових дій, так і після їх припинення.

Аналіз кількості знешкоджених МВЗ та ВНП, що залишилися після Другої світової війни показав, що майже вся сухопутна територія та велика частина акваторії України забруднена вибухонебезпечними предметами. Навіть через 77 років вони несуть загрозу людству.

У ході військової операції на сході України Російська Федерація та незаконні військові формування ЛНР та ДНР широко застосовують МВЗ (протипіхотні, протитанкові, протитранспортні, та інші). Установлені безсистемно - групами або поодинокі, дистанційно за допомогою авіації, ракетно-артилерійських систем, тощо, ВНП призводять до великих втрат не тільки військовослужбовців, але й підривів (загибелі, каліцтва) мирного населення, у тому числі дітей.

Після повернення окупованих територій Луганської та Донецької областей до складу України буде стояти першочергова задача по проведенню заходів протимінної діяльності на території проведення бойових операцій. Міжнародний досвід та досвід України показує, що розмінування (гуманітарне розмінування) забруднених територій від МВЗ це довготривалий, кропіткий процес, який потребує законодавчого, матеріального, фінансового та наукового забезпечення. Зменшення соціального, економічного та екологічного впливу вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення є метою інституцій національної безпеки.

Протимінна діяльність потребує планування та виконання заходів в першу чергу політичних, на світовому рівні. Міжнародні стандарти з питань протимінної діяльності, покликані зменшити людські втрати від МВЗ, впроваджуються Організацією об'єднаних націй (ООН) та іншими.

Основними засадами здійснення протимінної діяльності є:

- розвідка територій на наявність МВЗ;
- проведення розмінування (гуманітарного розмінування) територій від МВЗ;
- інформування населення про мінну небезпеку;
- навчання з попередження ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами;
- проведення агітаційно-просвітницької роботи щодо недопустимості (заборони) використання наземних мін;
- допомоги жертвам, що постраждали від МВЗ та здійснення заходів щодо їх реабілітації;
- знищення надлишкових боєприпасів, боєприпасів непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боєприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань.

Україна є однією із найактивніших країн світу, що долучилася до міжнародної програми протимінної діяльності та проводить інтенсивну роботу в цьому напрямку.

Правову основу протимінної діяльності в Україні становлять Конституція України, положення міжнародних договорів, Закон України «Про протимінну діяльність в Україні», постанови Верховної Ради України, укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України. Правові та організаційні засади здійснення протимінної діяльності та особливості державного регулювання у відповідній сфері на законодавчому рівні забезпечують виконання заходів по протимінній діяльності.

У відповідності до статті 34 розділу V Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» основні засади міжнародного співробітництва нашої держави у сфері протимінної діяльності реалізуються наступним чином:

1. Україна, відповідно до укладених нею міжнародних договорів, здійснює співробітництво у сфері протимінної діяльності з іноземними державами, міжнародними організаціями та установами.

2. Міжнародне співробітництво України у сфері протимінної діяльності здійснюється національним органом з питань протимінної діяльності через Міністерство закордонних справ України шляхом:

- а) реалізації спільних проектів у сфері протимінної діяльності;
- б) виконання робіт, передбачених угодою, однією із сторін якої є організація, утворена відповідно до законодавства іноземної держави, або міжнародна організація, установа;
- в) сприяння міжнародній допомозі для створення відповідного потенціалу з розмінування;
- г) взаємного обміну інформацією, використання Системи управління інформацією з питань протимінної діяльності;
- д) проведення міжнародних конференцій, семінарів, брифінгів з питань протимінної діяльності тощо.

У відповідності до вищезазначеного, для ефективної роботи у сфері протимінної діяльності необхідно:

1. Поглиблювати міжнародне співробітництво та міжнародну взаємодію щодо провадження протимінної діяльності на території України.
2. Привести нормативно-правову базу до міжнародних вимог.
3. Забезпечити фінансову та наукову складову протимінної діяльності.
4. Підготувати фахівців за міжнародними критеріями з гуманітарного розмінування.
5. Організувати матеріально-технічне забезпечення для виконання завдань з гуманітарного розмінування.

Висновки

Усвідомлення та оприлюднення наслідків використання ВВП, обмін досвідом їх виявлення та знешкодження, розробка та апробація нових технологій у цій сфері, створення системи прогнозування мінних загроз, інформативно-просвітницька діяльність, координація спільних зусиль з протидії мінно-вибуховим загрозам є вагомим внеском України у царині підвищення ефективності світової системи протимінного захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конвенція про заборону застосування, нагромадження, виробництва і розповсюдження протипіхотних мін // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. ISBN 966-7492-03-6

2. Закон України «Про протимінну діяльність в Україні» від 6.12.2018, № 2642-VIII зі змінами

Мусенко Роман Васильович – викладач Кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: musenko.roman@ukr.net

Ігор Юрійович Пилявець – студент Кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: igormorozov920@gmail.com

Musenko Roman Vasyliovych – Lecturer, Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: musenko.roman@ukr.net

Igor Yuriyovych Pylyavets – student of the Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: igormorozov920@gmail.com